

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL	
INTRARE	Nr. 11540
IEȘIRE	
ZIUA	ZIUA 24 Luna 11 2020

Biroul Permanent al Camerei Deputaților	
Legislație Legislativă	
Nr. 677/23.11.2020	

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Către:

Biroul Permanent al Camerei Deputaților	
Legislație Legislativă	

Nr. 886 din 17.11.2020

Biroul Permanent al Camerei Deputaților

În temeiul prevederilor art. 74 alin. (1) din Constituția României, republicată, vă înaintăm spre dezbatere și aprobare, propunerea legislativă „LEGE pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011”.

Inițiator:

Deputat PSD
Ileana Cristina Dumitrache

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL	
INTRARE	Nr. 11540
IEȘIRE	
Ziua 24	Luna 11, 2020

Expunere de motive

LEGE pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011

Sectiunea I. Contextul elaborării proiectului de act normativ. Motivele și obiectivele propunerii

1. Descrierea situației actuale

(1) Bullying-ul și violența în rândul copiilor, un fenomen alarmant în România

Pe plan european și mondial asistăm, în ultimul timp, la creșterea gradului de violență în rândul copiilor și adolescenților, mai ales în mediile educaționale (învățământ preșcolar, primar, gimnazial, liceal).

Potrivit datelor disponibile în cadrul Organizației Mondiale a Sănătății, incidența violenței în școli crește odată cu vârsta elevilor, cea mai mare rată a agresiunilor fiind înregistrată în rândul tinerilor cu vârsta de 15 ani, cu un procent de 23%.

În România, este atrasă atenția asupra unui fenomen din ce în ce mai des întâlnit în rândul copiilor și adolescenților, și anume bullying-ul. Acesta se referă la comportamentul ostil, de luare în derâdere, excludere și chiar umilire a unei persoane sau a unui grup de persoane. Exemple de bullying sunt tachinarea, etichetarea în scop ironic, batjocorirea sau atitudinea ironică față de defecte fizice sau alte probleme de natură medicală. Aceste manifestări se pot transforma foarte ușor în forme de violență propriu-zisă (îmbrânceli sau atacuri fizice).

În conformitate cu statisticile Organizației Mondiale a Sănătății, România se află pe locul 3 la nivel european în ceea ce privește fenomenul bullying-ului. Datele disponibile arată faptul că 17% dintre copiii cu vârsta de 11 ani au recunoscut că au agresat alți colegi cel puțin de trei ori în luna precedentă. Odată cu creșterea vârstei, procentul este mai mare: de exemplu, 23% dintre copiii în vârstă de 13 și 15 ani au recunoscut săvârșirea de acte de violență față de colegi.

Mai mult decât atât, Studiul realizat în anul 2016 de către Organizația Salvați Copiii, intitulat „Bullying-ul în rândul copiilor. Studiu sociologic la nivel național” arată faptul că, dintre aproximativ 1,3 milioane de elevi din cadrul învățământului gimnazial și liceal, 400.000 este numărul celor excluși din grupul de colegi. Cifrele prezentate de Organizația Salvați Copiii sunt și mai alarmante, în sensul că, raportat la același număr total de elevi, 325.000 de copii au fost umiliți în mod public, 390.000 au fost amenințați cu bătaia, iar un număr de 220.000 elevi au fost și sunt loviți, în mod repetat, de proprii colegi. Același studiu atrage atenția asupra unei situații revoltătoare: în țara noastră, peste jumătate dintre elevii care frecventează ciclul gimnazial și liceal au fost, cel puțin o dată, supuși bullying-ului, consecințele acestuia afectând nu doar victima, ci și agresorul și eventualii martori.

Fie că vorbim de sala de clasă, de coridoare sau curtea școlii, fenomenul de bullying care guvernează comportamentul unui procent semnificativ de copii și adolescenți este, așa cum am arătat, din ce în ce mai des întâlnit. În contextul în care nu sunt depistate în timp util, acțiunile de bullying pot produce reale repercursiuni, chiar ireversibile, asupra personalității și adaptabilității copilului/adolescentului în societate; în acest sens, nu avem în vedere doar persoana victimei, ci și pe cea a agresorului și a eventualilor martori care s-au aflat în fața unui bullying de natură verbală, psihică, fizică sau sexuală.

În general, copiii și adolescenții, aflați într-un proces continuu de învățare și educare sau auto-educare, identifică și acceptă educația inclusiv din acțiunile și comportamentele întâlnite înafara familiei. Este dovedit că, în cele mai multe cazuri, dacă la școală se întâlnește o atmosferă încărcată negativ, aceasta inhibă și acoperă emoțiile pozitive ale copilului sau ale adolescentului, având un puternic impact asupra ambiției și potențialului persoanei respective.

(2) Modalități de combatere a bullying-ului

Până nu demult, Organizația Salvați Copiii considera că, în școlile și liceele din România, din cauza lipsei de organizare și a competențelor specializate, acest fenomen nu poate fi stopat: *„În școlile din România, soluționarea cazurilor concrete de bullying de către structurile instituite în acest sens (comisii, comitete etc.) nu funcționează și nici nu pot deveni funcționale, deoarece aceste entități nu dispun de organizarea și competența necesare pentru asigurarea intervențiilor specializate, individualizate și adaptate particularităților grupurilor de copii, cu implicarea activă a elevilor, părinților și membrilor comunității din care școala face parte”*(extras dintr-un comunicat de presă transmis de Organizația Salvați Copiii).

Acceași Organizație, prin președintele său, a descris efectele supunerii la frică și agresiune: „Frica te paralizează, te face să îți selectezi o ierarhie de priorități dictată de nevoia de auto-apărare, punând, astfel, între paranteze nevoile reale, acelea de interacțiune socială, de afirmare și de validare socială. Iar atunci când vorbim despre fenomenul de bullying în școli, frica este sentimentul dominant. Agresorul vrea să inspire frica, iar aceasta din urmă blochează emoțional atât victima, cât și copilul martor, care va duce cu el acasă sentimentul greu de a fi fost complice tăcut. Dar prima alegere de a interveni și de a corecta situația aparține adultului: părinte, profesor, consilier, pentru că de la ei copiii vor învăța să își asume și să fie responsabili pentru ceea ce fac sau nu fac”.

Având în vedere apelurile inițiate de diferite asociații, fundații, părinți și membrii ai Parlamentului României, în sensul eradicării fenomenului de bullying din școlile din România, Parlamentul României a adoptat, în decembrie 2018, modificarea Legii educației naționale nr. 1/2011 în ceea ce privește interzicerea violenței psihologice în spațiile destinate educației. Astfel, se propune ca, în unitățile de învățământ și în cele destinate educației și formării profesionale, să fie eradicată violența psihologică – bullying-ul -, aceasta fiind definită ca reprezentând „acțiunea sau seria de acțiuni fizice, verbale, relaționale și/sau cibernetice, într-un context social dificil de evitat, săvârșite cu intenție, în mod constant și repetat, care implică un dezechilibru de putere, care are drept consecință atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptate împotriva unei persoane sau unui grup de persoane și vizează aspecte de discriminare și excludere socială, care pot fi legate de apartenența la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială, sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală, caracteristicile personale”. Ca răspuns la activitățile de bullying, legea prevede faptul că, atât persoanele agresoare, cât și victimele beneficiază de asistență și evaluare psihologică. Totodată, în ceea ce privește formarea continuă a personalului didactic, proiectul de act normativ adoptat presupune introducerea de sesiuni de cursuri de perfecționare referitoare la violența psihologică (bullying), pentru a putea dobândi competențe în identificarea unor asemenea acte și în aplicarea celor mai potrivite strategii didactice.

Din păcate, până la acest moment, modificările legislative în domeniul bullying-ului nu au fost promulgate de către Președintele României.

(3) Aspecte privind actele de violență îndreptate împotriva copiilor de către cadrele didactice din creșele, grădinițele, școlile și liceele din România

Pe lângă actele de violență care se manifestă între copii în cadrul unităților de învățământ și în cel al spațiilor destinate educației și formării profesionale, de o extraordinară importanță și îngrijorare chiar și în prezent sunt și actele de agresiune pe care le săvârșesc cadrele didactice împotriva copiilor din creșe, grădinițe, școli și licee.

Organizația Salvați Copiii sublinia, încă din 2013, faptul că frecvența comportamentelor de abuz emoțional și verbal pe care cadrele didactice le utilizează în numele "metodei educaționale" este extrem de mare. Un studiu al Organizației (datând din 2012¹) evidențiază faptul că 86% dintre copii primesc o aspră muștrare din partea cadrelor didactice atunci când greșesc, 33% fiind procentul copiilor jigniți sau etichetați în grădinițe și școli de către cadrele didactice. Alte date disponibile în cadrul Organizației arată faptul că un procent de 7% dintre elevi a recunoscut faptul că au fost bătuți de profesorii lor, iar în ceea ce privește copiii de etnie romă, 14% este procentul celor care recunosc faptul că au fost loviți de cadrele didactice.

Cu toate acestea, indiferent de cifre – care nu pot oferi întotdeauna certitudine, întrucât numărul copiilor care păstrează tăcerea în urma jignirilor sau lovirilor este foarte ridicat – situația copiilor jigniți, umiliți și loviți în creșe, grădinițe și școli este încă una îngrijorătoare, cel puțin așa cum reiese din cazurile prezentate în mass-media. În ciuda interzicerii prin lege a oricărei forme de violență manifestată asupra copilului, diferite acte de agresiune se exercită încă asupra copiilor în unitățile de învățământ din România, unele dintre ele fiind extrem de mediatizate. Această situație a copiilor abuzați în școli își pune amprenta, în special, asupra stărilor emoționale pe care copiii le experimentează; de exemplu, stări precum îngrijorarea, anxietatea, nesiguranța, încordarea și chiar frica sunt încă prezente în comportamentul elevilor din România.

Deși, prin cadrul normativ adoptat la sfârșitul anului 2013, se interzice tratamentul degradant la care copilul ar putea fi supus în timpul orelor, cadrelor didactice fiindu-le interzise comportamente precum trimiterea la colț, jignirea, îndemnul către copil de a părăsi

¹ Studiul privind abuzul împotriva copiilor a fost realizat de "Salvați Copiii" la sfârșitul lui 2012 și are o marjă de eroare de +/- 2.5%. Cercetarea s-a realizat urmărind două direcții: o abordare de tip calitativ și una cantitativă (măsurarea opiniilor părinților și copiilor). Pentru abordarea de tip calitativ, metoda de cercetare folosită a fost focus group-ul, la care au participat între șase și 12 persoane din principalele județe ale României. Pentru abordarea de tip cantitativ, metoda folosită a fost interviul. Au participat 1.436 de familii din 58 de localități din România, iar interviurile s-au desfășurat la domiciliul subiecților în perioada mai – iulie 2012.

clasa, astfel de manifestări (și chiar mai grave) sunt încă relatate, în mod ocazional, de presa din România.

Analizând aspectele legislative, luăm act de faptul că, pentru ca un cadru didactic să fie acuzat de o infracțiune în urma unui comportament pe care aceasta îl presupune (purtare abuzivă, abuz în serviciu, rele tratamente aplicate minorilor, amenințare), este nevoie de o declarație a copilului minor sau major. Astfel cum subliniam anterior, o parte considerabilă a copiilor sau elevilor supuși actelor de agresiune sau violenței din partea cadrelor didactice tind să nu recunoască sau să acuze astfel de comportamente, aspecte care ne poziționează în fața unui cerc vicios din care nu vom reuși să ieșim fără o modernizare a legislației actuale.

(4) Aspecte privind acte de violență împotriva cadrelor didactice

Dincolo de cazurile îngrijorătoare de bullying și de cele privind violența îndreptată de către cadrele didactice asupra copiilor, un aspect demn de semnalat este și cel referitor la actele de agresiune îndreptate împotriva cadrelor didactice, al căror număr a crescut în mod îngrijorător, în ultimii ani, în școlile din țara noastră.

Federația Sindicatelor Libere din Învățământ atrăgea atenția - într-un recent comunicat de presă - asupra unui nou fenomen social: din ce în ce mai mulți profesori din România trăiesc o adevărată dramă, fiind umiliți și devenind victime pasive ale agresivității elevilor și/sau a părinților nemulțumiți (de cele mai multe ori, de notele din catalog²). Nu de puține ori, asupra cadrelor didactice au fost îndreptate arme albe sau au fost aplicate loviri repetate. Într-un asemenea context, educatorii, învățătorii și profesorii cad pradă violenței și fricii, devenind din ce în ce mai dificil să își pună în practică propria meserie.

Președintele Federației Sindicatelor Libere din Învățământ evidențiază faptul că, de cele mai multe ori, cadrele didactice aleg fie să ascundă, fie să nege actele de agresiune îndreptate împotriva lor, indiferent dacă este vorba de jigniri, amenințări, umilințe sau chiar loviri. Principalul motiv este rușinea, dar și frica.

² A se vedea, de exemplu, cazul referitor la cadrul didactic dintr-o școală generală din Dorohoi, județul Botoșani - o doamnă profesor lovită de mama unui elev în incinta unității de învățământ - https://adevarul.ro/locale/botosani/profesoara-bagata-spital-mama-unui-elev-fost-batuta-incinta-scolii-motivul-copilul-primea-note-mici-1_56d0558f5ab6550cb83caf0e/index.html. De asemenea, un alt exemplu este cel al unei doamne profesor lovită de elevi într-o sală de clasă din comuna Poroschia, județul Teleorman - <https://observator.tv/eveniment/profesoara-batuta-batjocorita-elevi--scola-gimnaziala-poroschia-teleorman-video-clasa-233540.html>, exemplele în acest sens putând continua.

În prezent, având în vedere toate aceste aspecte expuse, educația națională din România pare a fi - din ce în ce mai mult - guvernată de violență și mediocritate, aspecte care conduc spre precaritate și o profundă lipsă de respect față de interesul național al procesului de educație, învățământ și formare.

2. Motivele și obiectivele propunerii. Supravegherea audio-video, modalitate de prevenție și eliminare a violenței în unitățile de învățământ preuniversitar

Într-un asemenea context general, se impune nevoia de a respecta și pune în aplicare principiul interesului superior al copilului, de a reda demnitatea nobilei profesii de cadru didactic și de a readuce educația din creșele, grădinițele și școlile din România la un nivel înalt, comparabil, din această perspectivă, cu educația de la nivel unional. Astfel cum orice formă de violență poate fi pedepsită, într-o aceeași manieră, chiar mai favorabilă, poate fi prevenită; este cunoscut faptul că, în cele mai multe cazuri, prevenția reprezintă un considerabil pas către succes, către eliminarea aspectelor pentru care este instituită.

În cadrul interviurilor acordate de către Federația Națională a Asociațiilor de Părinți din Învățământul Preuniversitar, se statuează în mod evident preocuparea părinților cu privire la supravegherea copiilor lor în unitățile de învățământ.

În conformitate cu opinia exprimată de părinți, camere video de supraveghere ar trebui să fie instalate și să funcționeze în incinta unităților de învățământ, inclusiv în sălile de clasă pe parcursul întregului an școlar, aspect care poate conduce la prevenirea, evitarea și chiar eradicarea actelor de violență. În vara anului 2017, președintele Federației Naționale a Asociațiilor de Părinți din Învățământul Preuniversitar, Julian Cristache, declara „*La nivel de zonă urbană, în școli există aceste camere de supraveghere și în interior și la exterior. Sunt camere și în sălile de curs și acolo, din păcate, nu sunt puse în funcțiune. Am discutat această problemă și cu liderii sindicatelor, astfel încât, atunci când primesc o sesizare de la părinți, de la elevi pe diferite spețe cum ar fi actele de violență, să pot să aduc dovezi. Mi-este foarte greu să pot să mă duc cu o grămadă de cereri, la minister și să încerc să demonstrez. Aceste înregistrări vor fi folosite doar când avem o situație punctuală. Iar o eventuală sesizare trebuie făcută în două-trei zile pentru că școala nu are posibilitatea de a stoca toate filmările din toate clasele unei școli*”.

În ceea ce privește cadrul legislativ existent în prezent, aplicabil învățământului din România, Legea nr. 1 din 5 ianuarie 2011 a educației naționale statuează - la nivel interpretativ, însă - dreptul copiilor la siguranță pe durata desfășurării actului educațional. În contextul în care, cel puțin dintre principiile enumerate la articolul 3 din prezenta lege, lipsesc securitatea și siguranța oferită copiilor înscriși în unitățile de învățământ din România, tot mai mulți părinți au convenit, de comun acord cu directorii unor instituții/unități educaționale ca spațiile destinate acestora să beneficieze de dotări cu mijloace tehnice de supraveghere (tip audio-video).

Finanțată din bugetul de stat, respectiv din bugetul propriu al fiecărei unități de învățământ (particulare), acțiunea de dotare cu mijloace tehnice audio și video pentru supravegherea incintelor educaționale preuniversitare intervine ca un ferm răspuns la actele de violență desfășurate la nivel local, regional și național în unitățile de învățământ, de educație și formare profesională. Supravegherea audio-video poate conduce cu ușurință la identificarea abuzurilor care se manifestă atât în rândul copiilor, cât și asupra acestora (de către cadrele didactice și personalul auxiliar) sau asupra educatorilor, învățătorilor și profesorilor.

De cele mai multe ori, actele de agresiune îndreptate împotriva copiilor de către cadrele didactice, actele de violență dintre copii sau diferitele manifestări comportamentale negative față de educatori, învățători și profesori au fost dovedite prin intermediul unor înregistrări realizate la nivel de improvizație, care, în majoritatea cazurilor, nu prezintă foarte mare credibilitate în vederea sancționării.

De aceea, instituirea unor camere de supraveghere (audio-video) și controlarea, în condiții de maximă siguranță și confidențialitate a înregistrărilor, cu respectarea legislației în materie de protecție a datelor și a dreptului la viață privată, ar putea conduce la identificarea unor dovezi concludente și pertinente în ceea ce privește existența actelor de violență în sălile de clasă, coridoare sau spațiile împrejmuite (în formularea curentă, „curtea școlii”) care aparțin unităților de învățământ, de educație și formare profesională. Prin instalarea unor dispozitive de înregistrare audio-video în creșe, grădinițe, școli (inclusiv de natură profesională și confesională), nenumărate acte de violență ar putea fi identificate și sancționate și ar putea contribui, din această perspectivă, la prevenirea unor viitoare asemenea forme de agresiune în spațiile destinate învățământului, educației și formării profesionale.

Prin urmare, montarea sistemelor de camere de supraveghere audio-video în unitățile de învățământ și în spațiile destinate educației și formării profesionale vor contribui, așadar, la

consolidarea măsurilor de tip preventiv care au ca finalitate garantarea unui sistem național educațional armonios, sigur și eficient pentru toate persoanele care îl frecventează – de la copiii de câteva luni, la elevii majori și cadrele didactice (educatori, învățători, profesori).

Secțiunea II. Elemente de modificare a cadrului legislativ. Schimbări preconizate

Având în vedere ansamblul considerentelor expuse și ținând seama de legislația lacunară în ceea ce privește asigurarea securității în unitățile de învățământ preuniversitar din România, apreciem ca fiind necesară modificarea Legii nr. 1 din 5 ianuarie 2011 a educației naționale, pentru a institui cadrul normativ potrivit pentru dotarea tuturor unităților de învățământ preuniversitar (de stat și private) cu mijloace tehnice de supraveghere audio-video.

Prezenta propunere de act normativ instituie și promovează principiul responsabilității pentru bunăstarea, siguranța și securitatea copiilor în timpul îngrijirii lor, prin instalarea de camere audio-video de supraveghere în incinta unităților de învățământ preuniversitar de stat sau private.

Pentru unitățile de învățământ preuniversitar de stat, finanțarea instalării și dotării cu camere de supraveghere audio-video se realizează din bugetul de stat (art. 104 și noul art. 272⁴ din Legea nr. 1 din 5 ianuarie 2011 a educației naționale), încadrându-se în categoria „cheltuieli cu bunuri și servicii”. Costurile privind dotarea și instalarea de camere audio-video de supraveghere în toate unitățile de învățământ preuniversitar particulare sunt suportate din bugetul unităților de învățământ respective. În ceea ce privește unitățile de învățământ preuniversitar confesionale, costurile privind dotarea și instalarea de camere audio-video de supraveghere în incinta acestora sunt suportate fie din bugetul unității de învățământ respective (dacă este particulară), fie din bugetul de stat. Mai mult, prezenta propunere de act normativ prevede faptul că aceste categorii de costuri constituie standard de calitate în procesul de evaluare realizat pentru acordarea acreditării în cadrul Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar.

Așadar, se propune ca toate unitățile de învățământ preuniversitar din mediul privat și de stat să asigure dotarea incintei și sălilor de clasă cu camere de supraveghere audio-video, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 679 din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera

circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 119 din 4 mai 2016 și ale legislației de punere în aplicare a acestuia.

În vederea asigurării transparenței și respectării elementelor privind consimțământul, contractul educațional încheiat între unitățile de învățământ și părinți în momentul înscrierii antepreșcolariilor, respectiv a preșcolariilor sau a elevilor în Registrul unic matricol trebuie să includă, între drepturile și obligațiile reciproce ale părților, inclusiv acordul scris sau dezacordul scris al părinților pentru supravegherea audio-video a antepreșcolariilor, preșcolariilor sau a elevilor. În condițiile în care 50% plus 1 dintre părinții copiilor dintr-o clasă își exprimă, în scris, dezacordul în cadrul acestui contract, nu se instalează camere de supraveghere audio-video în respectiva sală de clasă. Cu toate acestea, având în vedere scopul actului normativ - de protecție a interesului superior al copilului, de garantare a bunăstării, siguranței și securității copiilor în timpul îngrijirii lor, de prevenție și eliminare a formelor de violență din unitățile de învățământ preuniversitar -, sistemele de supraveghere audio-video se instalează în cadrul coridoarelor, sălilor de mese – acolo unde există –, sălilor de festivități și în curtea școlii.

Pentru o funcționare adecvată și continuă a sistemelor de supraveghere audio-video, unitățile de învățământ preuniversitar de stat și private asigură angajarea personalului autorizat în ceea ce privește modul de organizare și funcționare a camerelor audio-video și de stocare a înregistrărilor.

În vederea asigurării protecției datelor cu caracter personal, precum și a principiilor securității și confidențialității, prezentul act normativ garantează păstrarea, în condiții de siguranță și confidențialitate, a materialelor înregistrate prin sistemele audio-video pentru o perioadă de 30 de zile, după care aceste materiale se arhivează. De asemenea, în baza aceluiași principii subliniate, reglementarea limitează categoria de persoane care are acces la înregistrările obținute prin sistemele de supraveghere audio-video. Astfel, materialele care conțin aceste înregistrări pot fi puse la dispoziție următoarelor categorii de persoane:

- a) părintelui sau tutorei legal instituit pentru elevul minor;
- b) elevului major;
- c) directorului unității de învățământ, cu acordul părintelui sau al tutorei legal instituit pentru minor sau cu acordul elevului major; în cazul existenței unui conflict grav între elevi sau a unui conflict grav între elev și cadrul didactic, care implică un pericol iminent, directorul unității de învățământ poate intra în posesia materialului fără acordul părintelui, tutorei legal sau al elevului major;
- d) psihologului din unitatea de învățământ, cu acordul părintelui, tutorei

legal instituit pentru minor sau al elevului major; e) organelor de anchetă și cercetare penală, dacă este cazul; f) personalului medical, dacă este cazul. Totodată, prezentul proiect de act normativ condiționează accesul la înregistrări de justificarea cuprinsă în cererea scrisă, pe care persoana (care are dreptul, în baza legii, să solicite materialul cuprinzând înregistrarea) trebuie să o întocmească, în mod argumentat, în baza unor motive concludente și pertinente.

Pe lângă posibilitatea solicitării înregistrărilor, proiectul de act normativ prevede și posibilitatea accesului securizat la imaginile audio-video înregistrate în timp real prin camerele de supraveghere instalate în unitățile de învățământ, însă numai pentru părinții minorilor și pentru tutorii legal insituiți pentru minori și numai în baza unor nume de utilizator individuale și a unei parole confidențiale, destinate folosinței exclusive. În vederea asigurării securității, numele de utilizator și parola nu pot fi transmise altei persoane decât prin împutemicire specială autenticată la notarul public.

Desigur, prezentul act normativ respectă și pune în aplicare dispozițiile Regulamentului (UE) nr. 679 din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) în ceea ce privește modul de stocare, prelucrare și utilizare a datelor cu caracter personal obținute din înregistrările camerelor de supraveghere audio-video instalate în incinta unităților de învățământ preuniversitar. Responsabilitatea respectării normelor europene și naționale în materie revine unităților de învățământ preuniversitar, care garantează caracterul confidențial și privat al materialelor care conțin înregistrările obținute din supravegherea audio-video. De asemenea, este interzisă în mod expres prin lege comercializarea înregistrărilor sau publicarea acestora. Mai mult, proiectul de act normativ instituie, pentru categoriile de persoane care pot avea acces la înregistrări, interdicția de a publica materialele obținute sau de a le folosi în vreun fel pentru prejudicierea imaginii sau a integrității fizice sau psihice a antepreșcolarilor, preșcolarilor, elevilor, părinților sau tutorilor, cadrelor didactice sau personalului auxiliar. În același timp, proiectul de lege înglobează sancțiunile care decurg din eventualele încălcări ale dreptului la protecția datelor cu caracter personal.

Concluzionând, având în vedere reglementările, limitele și condițiile pe care le evidențiază prezentul proiect de act normativ, apreciem că prezenta modificare legislativă respectă normele în vigoare la nivel național, precum și dispozițiile Regulamentului general privind protecția datelor, în special principiile privind proporționalitatea, confidențialitatea, adecvarea și intervenția minimă. În acest sens, evidențiem faptul că măsura instalării

camerelor de supraveghere audio-video în incinta unităților de învățământ preuniversitar poate contribui în mod real la prevenția și eradicarea actelor de violență din cadrul sistemului educațional românesc. În ceea ce privește proporționalitatea, apreciem că nu există o altă măsură mai rezonabilă care să contribuie la atingerea obiectivului de a diminua și elimina actele de violență din unitățile de învățământ preuniversitar, având în vedere faptul că, deși legislația prevede deja sancțiuni în cazul comportamentelor violente (atât pentru cadrele didactice, cât și pentru părinții elevilor minori sau pentru elevii majori) și cerințe pentru asigurarea siguranței, violența în unitățile de învățământ nu a fost eradicată. De asemenea, considerăm că, prin limitele impuse (referitoare atât la accesul limitat la înregistrări, cât și la formele și justificarea solicitării lor), măsura instalării de mijloace tehnice de supraveghere audio-video contribuie la obținerea mai multor beneficii pentru interesul general (prevenția și eliminarea) decât eventualul disconfort creat asupra vieții private.

Prin urmare, având în vedere cazurile grave de bullying la nivelul școlilor, precum și actele de agresiune îndreptate de cadrele didactice împotriva elevilor sau invers, ținând seama de pericolul la care sunt expuși antepreșcolarii, preșcolarii și elevii (daune psihologice), utilizarea camerelor de supraveghere audio-video în creșe, grădinițe, școli, licee este autorizată de protecția interesului general și a securității în sistemul educațional din România.

Secțiunea III. Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impactul social

Prezentul proiect de act normativ urmărește modificarea Legii nr. 1 din 5 ianuarie 2011 a educației naționale, instituind și promovând principiul responsabilității pentru bunăstarea, protecția, siguranța și securitatea copiilor în timpul îngrijirii lor, prin instalarea de camere audio-video de supraveghere în incinta unităților de învățământ preuniversitar de stat și private, cu respectarea dispozițiilor prevăzute în Regulamentul general de protecție a datelor și în legislația de punere în aplicare a acestuia.

Instituirea cadrului normativ corespunzător dotării unităților de învățământ preuniversitar cu sisteme de supraveghere cu camere audio-video poate contribui în mod real la prevenția și eliminarea actelor de violență din cadrul sistemului educațional românesc, precum și la eradicarea consecințelor și impactului acestora asupra personalității

antepreșcolarii, preșcolarii și elevilor. Reglementarea măsurilor de tip preventiv, cum ar fi supravegherea, au ca finalitate garantarea unui sistem național educațional armonios, sigur și eficient pentru toate persoanele care îl frecventează – de la copiii de câteva luni, la elevii majori și cadrele didactice (educatori, învățători, profesori).

2. Impactul asupra mediului de afaceri

Nu este cazul.

3. Impactul asupra mediului.

Nu este cazul

4. Impactul asupra drepturilor fundamentale

Prezentul proiect de act normativ completează legislația lacunară existentă în prezent în ceea ce privește garantarea protecției, siguranței și securității în unitățile de învățământ preuniversitar, instituind și promovând principiul responsabilității pentru bunăstarea, siguranța și securitatea copiilor în timpul îngrijirii lor.

Modificările din prezenta lege contribuie la consolidarea respectării principiului interesului superior al copilului, redând, în același timp, demnitatea nobilei profesii de cadru didactic, contribuind la întărirea dreptului la educație în creșele, grădinițele și școlile din România, astfel încât învățământul românesc să atingă un nivel înalt, comparabil cu cel de la nivel unional – toate acestea, într-un mediu armonios, favorabil dezvoltării, care respectă legislația națională și cea europeană în materia protecției datelor.

5. Impactul macro-economic

Costurile generate de instalarea sistemelor de supraveghere cu camere audio-video în unitățile de învățământ preuniversitar de stat nu pot fi determinate cu precizie, acestea fiind variabile, în funcție de numărul de grupe sau clase care se aprobă de la un an la altul și în

funcție de numărul de astfel de sisteme instalate în sălile de clasă cu acordul părinților. Considerăm necesară consultarea Ministerului Educației Naționale, în vederea identificării impactului asupra bugetului de stat.

Inițiator:

Ileana Cristina Dumitrache, deputat PSD

Lege pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011

Parlamentul României adoptă prezenta lege

Art. 1

Legea educației naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10 ianuarie 2011, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La Titlul I, „Dispoziții generale”, la Articolul 3, alineatul (1), după litera f) se introduce o nouă literă, f¹), cu următorul cuprins:

f¹) principiul responsabilității pentru bunăstarea, siguranța și securitatea copiilor în timpul îngrijirii lor;

2. La Titlul I, „Dispoziții generale”, la Articolul 9, după alineatul (3) se introduc alineatele (3¹), (3²), (3³), cu următorul cuprins:

(3¹) Statul asigură instalarea de camere audio-video de supraveghere în incinta tuturor unităților de învățământ preuniversitar de stat, în conformitate cu prevederile articolelor 272¹-272⁴.

(3²) Persoanele juridice de drept privat și de utilitate publică asigură instalarea de camere audio-video de supraveghere în incinta unităților de învățământ preuniversitar particulare, în conformitate cu prevederile articolelor 272¹ - 272⁴.

(3³) Statul sau, după caz, persoanele juridice de drept privat asigură instalarea de camere audio-video de supraveghere în incinta unităților de învățământ preuniversitar confesionale, în conformitate cu prevederile articolelor 272¹ - 272⁴.

3. La Titlul II, „Învățământul preuniversitar”, la Capitolul VI, „Resursa umană”, la Secțiunea 1, „Beneficiarii educației”, la Articolul 86, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

(1) Unitățile de învățământ încheie cu părinții, în momentul înscrierii antepreșcolarilor, respectiv a preșcolarilor sau a elevilor, în Registrul unic matricol, un contract educațional, în care sunt înscrise drepturile și obligațiile reciproce ale părților. Contractul educațional cuprinde acordul scris sau, după caz, dezacordul scris al părinților pentru

supravegherea audio-video a antepreșcolarilor, preșcolarilor sau a elevilor. Contractul educațional-tip este aprobat prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului și este particularizat, la nivelul fiecărei unități de învățământ, prin decizia consiliului de administrație.

4. La Titlul II, „Învățământul preuniversitar”, la Capitolul VII, „Conducerea sistemului și a unităților de învățământ”, la Secțiunea 1, „Dispoziții generale”, la Articolul 94, alineatul (2), după litera f), se introduce litera f¹⁾, cu următorul cuprins:

f¹⁾ evaluează, aprobă și achiziționează camerele de supraveghere audio-video pentru sistemul de învățământ preuniversitar de stat și asigură finanțarea conform legii;

5. La Titlul II, „Învățământul preuniversitar”, la Capitolul VII, „Conducerea sistemului și a unităților de învățământ”, la Secțiunea 1, „Dispoziții generale”, la Articolul 94, alineatul (2), litera u) se modifică și va avea următorul cuprins:

u) elaborează norme specifice pentru construcțiile școlare și pentru dotarea acestora, inclusiv cu camere de supraveghere audio-video;

6. La Titlul II, „Învățământul preuniversitar”, la Capitolul VII, „Conducerea sistemului și a unităților de învățământ”, la Secțiunea 1, „Dispoziții generale”, la Articolul 95, la alineatul (1), litera d) se modifică și va avea următorul cuprins:

d) asigură, împreună cu autoritățile administrației publice locale, școlarizarea elevilor și monitorizează participarea la cursuri a acestora pe durata învățământului obligatoriu, fără a avea acces la înregistrările rezultate ca urmare a supravegherii audio-video;

7. La Titlul II, „Învățământul preuniversitar”, la Capitolul VII, „Conducerea sistemului și a unităților de învățământ”, la Secțiunea 2, „Conducerea unităților de învățământ”, la Articolul 96 alineatul (7), litera f) se modifică și va avea următorul cuprins:

f) aprobă planul de încadrare cu personal didactic și didactic auxiliar, precum și schema de personal nedidactic, care include personalul autorizat în ceea ce privește modul de organizare și funcționare a sistemului de supraveghere audio-video;

8. La Titlul II, „Învățământul preuniversitar”, la Capitolul VII, „Conducerea sistemului și a unităților de învățământ”, la Secțiunea 2, „Conducerea unităților de învățământ”, la Articolul 96 alineatul (7), după litera k), se introduce litera k¹⁾, cu următorul cuprins:

k¹⁾ își asumă răspunderea publică cu privire la respectarea și punerea în aplicare a prevederilor Regulamentului (UE) nr. 679 din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE în ceea ce privește modul de stocare,

prelucrare și utilizare a datelor cu caracter personal obținute din înregistrările camerelor de supraveghere audio-video instalate în incinta unităților de învățământ, alături de director.

9. La Titlul II, „Învățământul preuniversitar”, la Capitolul VII, „Conducerea sistemului și a unităților de învățământ”, la Secțiunea 2, „Conducerea unităților de învățământ”, la Articolul 97 alineatul (2), după litera c), se introduce litera c¹), cu următorul cuprins:

c¹) își asumă, alături de consiliul de administrație, răspunderea public cu privire la respectarea și punerea în aplicare a prevederilor Regulamentului (UE) nr. 679 din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE în ceea ce privește modul de stocare, prelucrare și utilizare a datelor cu caracter personal obținute din înregistrările camerelor de supraveghere audio-video instalate în incinta unităților de învățământ.

10. La Titlul II, „Învățământul preuniversitar”, la Capitolul VIII, „Finanțarea și baza materială a învățământului preuniversitar”, la Secțiunea 1, „Dispoziții generale”, la Articolul 104, alineatul (2), litera d) se modifică și va avea următorul cuprins:

d) cheltuieli cu bunuri și servicii, inclusiv cu achiziționarea și instalarea camerelor de supraveghere audio-video.

11. La Titlul IV, „Statutul personalului didactic”, la Capitolul I, „Statutul personalului didactic din învățământul preuniversitar”, titlul Secțiunii a 9-a se modifică și va avea următorul cuprins:

SECȚIUNEA 9: Dreptul la securitate al personalului didactic, al antepreșcolarilor, preșcolarilor și al elevilor

12. La Titlul IV, „Statutul personalului didactic”, la Capitolul I, „Statutul personalului didactic din învățământul preuniversitar”, la Secțiunea a 9-a, la Articolul 272, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

(3) Înregistrarea prin orice procedee, în afara celor stabilite prin prezenta lege, a activității didactice poate fi făcută numai cu acordul celui care o conduce.

13. La Titlul IV, „Statutul personalului didactic”, la Capitolul I, „Statutul personalului didactic din învățământul preuniversitar”, la Secțiunea a 9-a, la Articolul 272, alineatul (5) se modifică și va avea următorul cuprins:

(5) Înregistrarea prin orice procedee, în afara celor stabilite prin prezenta lege, a activităților desfășurate în spațiile școlare este permisă numai cu acordul personalului de conducere, cu excepția celor de la alin. (3).

14. La Titlul IV, „Statutul personalului didactic”, la Capitolul I, „Statutul personalului didactic din învățământul preuniversitar”, la Secțiunea a 9-a, după Articolul 272, se introduc articolele 272¹, 272², 272³ și 272⁴ cu următorul cuprins:

„Art. 272¹

(1) Toate unitățile de învățământ preuniversitar din mediul privat și de stat au obligația dotării incintei și sălilor de clasă cu camere de supraveghere audio-video, în conformitate cu articolul 9 din prezenta lege, potrivit prevederilor Regulamentului (UE) nr. 679 din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 119 din 4 mai 2016 și ale legislației de punere în aplicare a acestuia.

(2) Prin excepție de la prevederile alineatului (1), nu vor fi instalate camere de supraveghere audio-video în sălile de clasă în care 50% plus 1 dintre părinți își exprimă dezacordul, în scris, în cadrul contractului educațional încheiat între unitățile de învățământ și părinți, în conformitate cu articolul 86 alineatul (1).

(3) Excepția prevăzută la alineatul (2) nu este aplicabilă în ceea ce privește instalarea de camere audio-video în cadrul coridoarelor, sălilor de mese – acolo unde există –, sălilor de festivități și în curtea școlii.

(4) Unitățile de învățământ reglementate la alineatul (1) se asigură de funcționarea corespunzătoare și continuă a sistemelor de supraveghere audio-video pe toată durata desfășurării activităților de instruire, formare și îngrijire a antepreșcolarilor, preșcolarilor și a elevilor.

(5) Unitățile de învățământ reglementate la alineatul (1) asigură angajarea personalului autorizat în ceea ce privește modul de organizare și funcționare a sistemului de supraveghere audio-video, în conformitate cu articolul 96 alineatul (7) din prezenta lege.

(6) Unitățile de învățământ prevăzute la alineatul (1) își asumă răspunderea publică cu privire la respectarea și punerea în aplicare a prevederilor Regulamentului (UE) nr. 679 din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) în ceea ce privește modul de stocare, prelucrare și utilizare a datelor cu caracter personal obținute din înregistrările camerelor de supraveghere audio-video instalate în incinta lor, în conformitate cu articolul 96 alineatul (7), litera k¹) și cu articolul 97 alineatul (2), litera c¹) din prezenta lege.

(7) Prin intermediul personalului autorizat prevăzut la alineatul (5), unitățile reglementate la alineatul (1) asigură păstrarea, în condiții de siguranță și confidențialitate, a materialelor înregistrate prin sistemele audio-video pentru o perioadă de 30 de zile, după care aceste materiale se arhivează.

(8) Prin intermediul personalului autorizat prevăzut la alineatul (5), unitățile de învățământ de la alineatul (1) au obligația de a nu pune la dispoziție înregistrările realizate prin sistemele audio-video altor persoane decât celor prevăzute de dispozițiile prezentei legi.

(9) Materialele care conțin înregistrările obținute din supravegherea audio-video din incinta și sălile de clasă ale unităților de învățământ prevăzute la alineatul (1) pot fi puse la dispoziție următoarelor categorii de persoane:

- a) părintelui sau tutorelui legal instituit pentru elevul minor;
- b) elevului major;
- c) directorului unității de învățământ, cu acordul părintelui sau al tutorelui legal instituit pentru minor sau cu acordul elevului major; în cazul existenței unui conflict grav între elevi sau a unui conflict grav între elev și cadrul didactic, care implică un pericol iminent, directorul unității de învățământ poate intra în posesia materialului fără acordul părintelui, tutorelui legal sau al elevului major;
- d) psihologului din unitatea de învățământ, cu acordul părintelui, tutorelui legal instituit pentru minor sau al elevului major.
- e) organelor de anchetă și cercetare penală, dacă este cazul;
- f) personalului medical, dacă este cazul.

(10) Punerea la dispoziție către persoanele enumerate la alineatul (9) a materialelor care conțin înregistrările obținute din supravegherea audio-video din incinta și din sălile de clasă ale unităților de învățământ prevăzute la alineatul (1) se face pe bază de cerere scrisă, justificată prin argumente pertinente și concludente, adresată directorului respectivei unități de învățământ. Cererea trebuie să cuprindă, pe lângă justificare, și perioada de timp (data sau datele) corespunzătoare înregistrărilor care se solicită.

(11) Punerea la dispoziție către persoanele enumerate la alineatul (9) a materialelor care conțin înregistrările obținute din supravegherea audio-video din incinta și din sălile de clasă ale unităților de învățământ prevăzute la alineatul (1) se realizează într-un termen ce nu poate depăși 48 de ore de la momentul depunerii cererii. În cazurile justificate de urgență și pericol iminent, aceste înregistrări sunt puse la dispoziție de îndată sau cel mult în intervalul de 12 ore de la momentul depunerii cererii.

Art. 272²

(1) La cerere, părintele sau tutorele legal instituit pentru minor poate primi acces securizat la imaginile audio-video înregistrate în timp real prin camerele de supraveghere audio-video instalate în unitățile de învățământ prevăzute la alineatul (1) al articolului 272¹, în sălile de clasă, coridoarele, sălile de mese – acolo unde există –, sălile de festivități și în curtea școlii.

(2) Pentru a accesa în timp real imaginile prevăzute la alineatul (1), părintele sau tutorele legal instituit pentru minor primește un nume de utilizator și o parolă, care sunt confidențiale și sunt destinate a fi folosite doar de către părintele sau tutorele respectiv.

(3) Părintele sau tutorele legal instituit pentru minor poate încredința numele de utilizator și parola numai prin împuternicire specială autenticată la notarul public.

Art. 272³

(1) Unitățile de învățământ prevăzute la alineatul (1) al articolului 272¹ garantează caracterul confidențial și privat al materialelor care conțin înregistrările obținute din supravegherea audio-video.

(2) Materialele care conțin înregistrările obținute din supravegherea audio-video din incinta și din sălile de clasă ale unităților de învățământ nu fac obiectul comercializării și nu pot fi făcute publice.

(3) Persoanele enumerate la alineatul (9) al articolului 272¹ care intră în posesia materialelor ce conțin înregistrările obținute din supravegherea audio-video din incinta și din sălile de clasă ale unităților de învățământ nu pot publica aceste materiale și nu le pot folosi ca mijloc pentru prejudicierea imaginii sau a integrității fizice sau psihice a antepreșcolarilor, preșcolarilor, elevilor, părinților sau tutorilor, cadrelor didactice sau personalului auxiliar.

(4) Încălcarea dreptului la protecția datelor cu caracter personal se sancționează în conformitate cu prevederile Art. 1 pct. 11 și ale Art. VI din Legea nr. 129 din 15 iunie 2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 102/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, precum și pentru abrogarea Legii nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date și potrivit Capitolului VIII din Regulamentul (UE) nr. 679 din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor).

Art. 272⁴

(1) Costurile privind dotarea și instalarea de camere audio-video de supraveghere în toate unitățile de învățământ preuniversitar de stat sunt suportate din bugetul Ministerului Educației Naționale, în conformitate cu prevederile prezentei legi.

(2) Costurile privind dotarea și instalarea de camere audio-video de supraveghere în toate unitățile de învățământ preuniversitar particulare sunt suportate din bugetul unităților de învățământ respective.

(3) Costurile privind dotarea și instalarea de camere audio-video de supraveghere în toate unitățile de învățământ preuniversitar confesionale sunt suportate fie din bugetul unității de învățământ respective (dacă este particulară), fie din bugetul de stat.

(4) Aceste categorii de costuri constituie standard de calitate în procesul de evaluare realizat pentru acordarea acreditării în cadrul Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar”.

Art. 2

Legea nr. 1 din 5 ianuarie 2011 a educației naționale, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege, va fi republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare.

Art. 3

Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 4

Ministerul Educației Naționale elaborează normele metodologice de aplicare a prezentei legi într-un termen de 120 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Acest proiect de lege a fost adoptat de Camera Deputaților în ședința din
cu respectarea prevederilor articolului 76 alin (2) din Constituția României, republicată.
